

Ektoparasit funnen hos struts

AV DÉsirÉE S JANSSON

BITR. STATSVETERINÄR,
FJÄDERFÅAVDELNINGEN, SVA

OCH

JOHAN HÖGLUND

DOCENT, AVDELNINGEN FÖR PARASITOLOGI, SLU

Det ökade intresset för strutsuppfödning har för svenska förhållanden medfört delvis nya sjukdoms- och hälsoproblem. Framför allt har frågor till Statens veterinärmedicinska anstalt i Uppsala beträffande ektoparasiter i strutsens fjäderdräkt ökat markant under den senaste tiden.

I de fall som material blivit insänt för undersökning har det visat sig vara frågan om angrepp av strutslusen, *Struthiolipeurus struthionis*.

Denna parasit som är en typ av insekt tillhörande gruppen fjäderä-

tare, livnär sig av hudavlagringar och fjädrar i strutsens fjäderskrud.

Går att se

Den vuxna strutslusen är endast några millimeter lång. Den kan dock upptäckas med blotta ögat vid granskning av den nakna huden vid basen av vingpennorna. Är man uppmärksam kan man hitta de små krypen som förflyttat sig med kvicka rörelser i fjäderdräkten.

Vid fjäderskaften kan man även upptäcka parasitens äggansamlingar. Trots detta har strutslusen undgått upptäckt i karantänerna och parasiten har därmed kunnat föras in i landet. Detta kan förefalla egenomligt men det hänger sannolikt samman med att det antiparasitära medel (ivermektin) som används under karantänvistelsen saknar effekt mot parasiten.

Orsaken till detta är att strutslusen har bitande- och inte blodsugande mundelar och den exponeras därför inte för preparatet ifråga.

Strutslusen överlever och förökar sig endast hos strutsar. Denna parasit är alltså ytterst specifik eller begränsad i sitt val av värdjur. Detta innebär att varken andra typer av fåglar eller däggdjur inklusive människa löper risk att bli infekterade.

Smittväg

Parasitens viktigaste smittväg är vid direktkontakt mellan strutsar. Under kortare perioder

kan strutslusen även överleva vid sidan av sitt värdjur men de dör normalt sett efter några dagar.

Strutslusen ger vanligen inte upphov till några större hälsoproblem eftersom friska fåglar håller ohyran i schack genom att putsa sig. Hos försvagade och fysiskt nedsatta individer kan dock parasiterna föröka sig i snabb takt och orsaka klåda och annan irritation. Kraftigt angripna strutsar ser i allmänhet malättna ut och drabbas av fjäderbortfall.

Hos sådana fjäderlösa partier som framkallats av hackning eller fjäderplockning, kan även hudsår observeras. Angrepp av strutslus måste alltså bekämpas i god tid om man vill undvika problem.

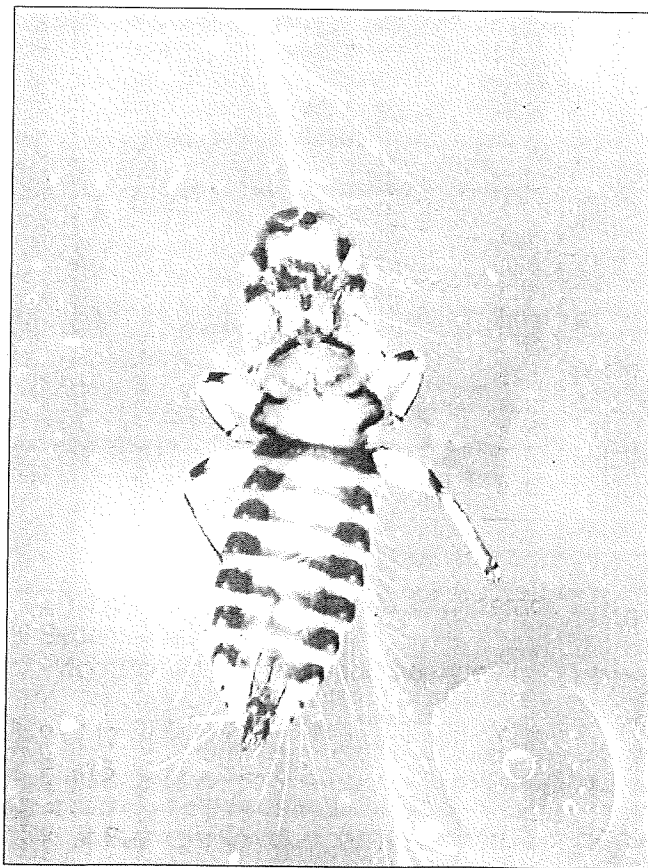
Det enda verksamma läkemedel som finns tillgängligt på den svenska marknaden för detta ändamål är i dagsläget metrifonat (Neguvon vet.) som försäljs i pulverform i 100 grams och 1 000 grams förpackningar. Preparatet är receptbelagt och förskrivs följaktligen av veterinär.

God effekt

Pulvret blandas till 0,15% lösning med vatten och fåglarna sprayas och tvättas därefter med lösningen. Behandlingen bör i allmänhet upprepas efter någon vecka för att även ta död på de larver som efter första behandlingen kläcks ut från parasitens ägg.

Erfarenhetsmässigt uppnås god behandlingseffekt mot ohyran vid detta förfarande.

Det har också visat sig att denna typ av behandling inte framkallar nämnvärt obehag för fåglarna. Säkerhetsmarginalen för detta preparat i nämnda koncentration är också tillfredsställande.

Strutslusen, *Struthiolipeurus struthionis*. Den är några millimeter lång och vid angrepp kan den ses för blotta ögat vid basen av vingpennorna. Foto: Johan Höglund

LARMSYSTEM!

Övervakning av temperatur, strömavbrott mm.
Larmöverföring till minicall och NMT/GSM.

SCANDINAVIAN
TELEPHONE

Box 128, 284 22 Perstorp
Tel 0435-331 80
Mobil 070-543 49 95
Fax 0435-331 90